

Соколов М.О.
*д.е.н., професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування,
Сумський національний аграрний університет
м. Суми, Україна*
Люльченко С.О.
*магістрант ОП «Регіональне управління»,
Сумський національний аграрний університет
м. Суми, Україна*

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Ринкова трансформація та модернізація економіки, впровадженням адміністративної реформи ставлять перед органами влади актуальні завдання щодо розробки механізмів інформаційного забезпечення та аналітичної підтримки законодавчих регіональних органів. У двадцять першому столітті роль інформації стає все більш важливою. Причиною цього є глобальні процеси світової економіки, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій. Трансформація інформаційного забезпечення регіональних органів влади зумовлена також невідповідністю традиційних моделей управління сучасним інформаційним можливостям та необхідністю регулювання використання інформаційних потоків, накопичених в регіональних статистичних управліннях. Розвиток технологій інформаційного забезпечення став пріоритетним напрямком оптимізації процесів управління в органах влади регіонального значення. Інтеграція України у світову економічну систему веде за собою зміну інституційного середовища: появу нових норм і правил економічної взаємодії, нових інститутів, значне збільшення кількості економічних одиниць. Перехід від централізованої ринкової економіки призвів до реформування української системи вимірювання соціально-економічного розвитку країни та її регіонів з урахуванням досвіду зарубіжних країн.

Діюча адміністративна реформа вимагає від органів державної влади оперативного моніторингу та оцінки стану соціально-економічної сфери в регіоні. Незважаючи на велику увагу, яку вчені-економісти приділяють проблемам інформаційного забезпечення, необхідного для управління розвитком регіону. В даний час існує нагальна потреба у розробці концептуальних основ розвитку регіональної інформаційно-аналітичної системи в контексті еволюційних, інституційних, теорій інформаційної економіки, які критично узагальнюють раніше підняті та нові концепції, враховуючи перспективи розвитку інформації суспільство. Вирішення проблем, пов'язаних з можливостями та перспективами розвитку регіональної статистичної інформаційно-аналітичної системи як методу вдосконалення управління розвитком регіону та пропозиції його використання в інформаційній підтримці управління регіоном, розвитку, моніторингу та соціальної оцінки економічного розвитку регіону є актуальними та перспективними.

Інтеграція України у світову економіку призвела до необхідності реформування та подальшого розвитку інформаційних систем в державному управлінні, пристосовуючи її до досвіду зарубіжних країн. Розглянемо досвід інших країн стосовно інформаційного забезпечення державного та регіонального розвитку.

На початку 2000-х провідне британське видання The Guardian запустило громадянську ініціативу Free Free Data (безкоштовна інформація), яка розкривала дані урядових картографічних агентств. Ця громадянська ініціатива, яка тривала три роки, завершилась відкритим опублікуванням баз даних " Ordnance Survey". Всі матеріали, опубліковані в рамках цієї ініціативи, можуть бути використані будь-якими громадянами країни, аж до комерційного використання. Але суть того, що відбувається, не в цьому, а в тому, що британська громадськість звернулася до проблем відкритості та доступу до державних даних. Більше того, головним учасником відкриття доступу до державних інформаційних

ресурсів був уряд Великобританії. Після цього відбулося формування порталу data.gov.uk, який в даний час орієнтований на відкриті дані (етап β -версії) [1, 2]. Необхідно наголосити, що результатом прояву державної діяльності стало розміщення на порталі даних, наборів додатків, які були створені на основі представлених відкритих даних, презентація технологій взаємодії з категорією громадян, зацікавлених у отримання інформаційних ресурсів громадян у вигляді блогів, форумів тощо. Така інформація значно полегшують життя пересічним громадянам, наприклад, веб-сайт Транспорт для Лондона вказує тривалість громадського транспорту, що дозволяє проекту «Де я можу жити?» допомогти громадянам вибрати зручну для проживання територію, виходячи не лише з цінової політики, але й транспортної доступності обраного житлового фонду. Британський уряд продовжує працювати в цьому напрямку: вони залучають громадські організації, які готові на рівних взаємодіяти з державними структурами.

В європейських країнах запроваджений проект «Технологія формування та розвитку інформаційного суспільства» розроблений як п'ята рамкова програма інформаційних досліджень. Перший рік реалізації проектної діяльності не був визнаний задовільним. Європейська комісія опублікувала нову програму під назвою "Електронна Європа", метою якої було створення єдиного міждержавного суспільства інформаційного типу. Основними завданнями "Електронної Європи" були: створення інфраструктурного інформаційно-комунікаційного простору; безкоштовний вхід у це місце для всіх зацікавлених користувачів; нормативна підтримка інформаційних проектів: «Мультимедійні комунікації», «Електронна комерція», «Захист транзакцій»; ефективне функціонування електронного урядування в різних його формах; підвищення професіоналізму, освіти та кваліфікації громадян, створення та підтримка глобальної мережі Європейського Союзу. У західних країнах найважливішими цілями програмних матеріалів є зайняття керівних позицій в економічній, соціальній та інтелектуальній сферах. Законодавці прогнозують економічне зростання (довгострокове та економічне лідерство) завдяки стійкому та ефективному управлінню. Ця різниця у підході: у західних країнах програми розвитку орієнтовані на людину, яка має потреби, бажання та інтереси, а метою є соціально-економічний розвиток для підвищення рівня матеріального добробуту населення; а російські програмні продукти орієнтовані на державні інтереси і лише побічно - на особисті потреби громадян[3].

У Сполучених Штатах Америки електронне урядування - це федеральні інформаційні системи, які взаємодіють з урядом, громадянами, неурядовими організаціями та громадами. Основи Електронного уряду США було закладено шляхом утворення та функціонування сайту www.data.gov [4]. Особливістю цього порталу є те, що його становлення та розвиток відбувається лише за допомогою адміністративного впливу на державних службовців. Наприклад, у 2009 р. на рівні директив було наказано всім органам державної влади публікувати інформацію, що представляє хоча б якусь цінність. Цей портал містить досить багато корисних програм для користувачів. Але використання "Електронного уряду" не стало самоціллю, воно забезпечило велику кількість ефективних інструментів адміністративної та державної реформ, які на даний момент включають наступне:

- федеральна інфраструктура відкритих ключів (FPKI);
- авторизація доступу до системи (ACES);
- загальнодержавна система федеральних форм (форми ФРС); - GILS;
- пошук інформаційних ресурсів у всіх державних установах; - федеральна система державних закупівель (FedBizOpps).

Виходячи з того, що метою регіональної політики є забезпечення соціальної справедливості, підвищення рівня життя населення та досягнення стратегічних цілей економічного розвитку держави та її суб'єктів. Розробка та реалізація регіональної соціально-економічної політики в умовах трансформації тісно пов'язана з проблемою інформаційного забезпечення регіонального управління і є досить складним процесом. На початку XXI століття законодавча та виконавча влада зіткнулася з необхідністю перегляду традиційних моделей державного управління. Використання інформаційних технологій сприяло

оптимізації та розвитку управлінських процесів, що підтримують прийняття рішень, пов'язаних з основними завданнями державного управління. В контексті інформаційного суспільства значення інформаційних статистичних ресурсів зростає як основа для прийняття оптимальних рішень у сфері державного управління для розвитку економіки та соціальної сфери країни та її регіонів. Зміни в інституційному середовищі привели до появи нових форм господарювання, урізноманітнили форми власності та значно збільшили кількість підприємств. Інституційні перетворення мали значний вплив на законодавство у галузі інформатизації та статистики, а в результаті на зміст державної програми статистичної роботи, види економічної діяльності, що підлягають моніторингу, та методи збору, обробки та надання статистичних даних.

Основні передумови трансформації інформаційного забезпечення, пов'язані з державним управлінням соціально-економічним розвитком. Традиційні моделі регіонального управління виявились невідповідними інформаційним можливостям; велика кількість статистичної інформації не дозволяє владі бачити реальну соціально-економічну ситуацію в регіоні, тому її слід систематизувати. Тому з метою оптимізації управлінських процесів соціально-економічного розвитку регіонів необхідно розробити нову систему моніторингу та збору інформації для швидкого реагування влади на зовнішні впливи.

Ми вважаємо, що використання інформаційних технологій дозволять вирішити основні проблеми, що впливають на ефективність державного управління, шляхом розробки та впровадження регіональної системи збору інформації та подальшого аналізу.

Список літератури:

1. Офіційний сайт Великобританії з надання відкритих даних. URL: <https://data.gov.uk/>
2. Офіційний сайт секретаріату Кабінету міністрів Великобританії . URL: <https://www.gov.uk/government/organisations/cabinetoffice>.
3. Офіційний сайт «Будинок відкритих даних уряду США ». URL: <https://www.data.gov/>.
4. Воробьев Е.Б., Князева Е.С. Мировой опыт реализации открытых данных государственной власти. *Вестник Тверского государственного университета. Серия: Экономика и управление*. 2017. № 4. С. 47–55.